

**BUYUK O'ZBEK SO'Z SAN'ATKORLARINING BADIY MAHORATI VA ULAR
ASARLARIDAN IQTIBOSLAR**

Odilova Maxliyoxon Doniyorjon qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Xaydarova Mohira Fazliddin qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Anotatsiya: Ushbu maqolada Alisher Navoiy va Hamza Hakimzoda Niyoziy kabi atoqli so'z ustalarining badiiy mahorati haqida so'z boradi. Ta'sirli iqtiboslar orqali biz O'zbekiston adabiy merosining klassik va modernistik manzaralarini kejamiz. Bu abadiy iboralar sevgi, donolik va jamiyatdagi o'zgarishlarning mohiyatini qamrab oladi. O'zbek adabiyotining lingvistik evolyutsiyasi bo'ylab sayohat, o'tmish va bugungi kunni bog'lash, chunki zamonaviy ovozlilar umuminsoniy tajribani aks ettiruvchi hikoyaga hissa qo'shadi.

Kalit so'zlar: O'zbek adabiyoti, so'z ustalari, Alisher Navoiy, Hamza Hakimzoda Niyoziy, markaziy osiyo merosi, adabiy meros, nasr va she'riyat, iqtibos

Kirish

Markaziy Osiyoning qoq markazida O'zbekiston joylashgan bo'lib, u boy madaniy merosga ega bo'lib, dunyoda mashhur so'z san'atkorlarini yetishtirgan. Bu adabiy maestrolar o'zlarining badiiy mahoratlari bilan o'zbek adabiyotining gobelenlarini to'qib, chegaralar va zamonlardan oshib ketadigan meros yaratdilar. Bu izlanishda biz bu buyuk o'zbek so'z san'atkorlari ijodining go'zalligi va teranligini ochib, ularning teran asarlarini o'rganamiz.

Ipak yo'li an'analarida chuqur ildiz otgan o'zbek adabiyoti asrlar davomida ravnaq topib, ko'plab iste'dodli yozuvchi va shoirlarni yetishtirib berdi. Bu so'z san'atkorlarining badiiy mahorati mumtoz ustalardan tortib, zamonamizning ko'ruvchilarigacha, nafaqat o'zbek o'zligining mazmun-mohiyatini qamrab olgan, balki jahon auditoriyasida ham aks-sado bergan. Ularning so'zlari orqali kitobxonlar O'zbekistonning tilning she'riy go'zalligi millatning rang-barangligi va jo'shqinligini aks ettiruvchi maftunkor manzaralariga olib boriladi.

Ushbu maqola o'zbek so'z san'atkorlarining yorqinligini ularning abadiy asarlaridan iqtiboslar to'plami orqali namoyish etishga intiladi. Bu parchalar o'zbek adabiyotiga xos bo'lgan teran mushohadalar, hissiyot manzaralari va falsafiy teranliklarga bir nazar tashlash imkonini beradi. Alisher Navoiy va Hamza Hakimzoda Niyoziy kabi shoirlarning ma'noli misralaridan tortib, yetishib chiqayotgan iste'dod sohiblarining zamondosh taassurotlarigacha, har bir iqtibos O'zbekiston madaniy to'qimasini shakllantirgan adabiy xazinalarga portal bo'lib xizmat qiladi.

Biz ushbu adabiy sayohatga otlar ekanmiz, o'quvchilarni o'zbek so'z san'atining boyligiga sho'ng'ishga taklif qilamiz. Ushbu g'ayrioddiy san'atkorlar nigohi orqali biz nafaqat ular ijodining estetik go'zalligini qadrlaymiz, balki o'zbek adabiyotini inson ifodasining jozibali gobeleniga aylantiruvchi madaniy nuanslarni ham chuqurroq tushunishga umid qilamiz. O'zbek so'z san'atkorlarining badiiy mahorati va ularning ta'sirchan iqtiboslarida mujassamlangan azaliy hikmatini nishonlashda biz bilan birga bo'ling.

Asosiy qism

O'zbek adabiyoti zamirida o'zbek tilining nozik jilolarini beqiyos mahorat bilan o'zlashtirgan buyuk so'z ustalari tomonidan yaratilgan badiiy ifoda simfoniyasi mujassam. Alisher Navoiy misralari zamon ipiga qadalgan marvaridlardek o'quvchilarni o'tgan davrga olib boradi. Uning sevgi, donolik va inson tajribasining go'zalligi bayrami bo'lgan so'zlari asrlar davomida aks-sado berib kelmoqda. "Til – yurakning kalitidir, qulf qanddan bo'lsa, kalit shakardan bo'lishi kerak", deb ta'kidlab, til va qalb tubi o'rtasidagi chuqur aloqani qamrab oladi.

20-asrga kirib kelgan Hamza Hakimzoda Niyoziy an'anaviy she'riy shakllar chegaralarini bosib o'tib, izdosh sifatida maydonga chiqadi. Modernistik tafakkurning kaleydoskop bo'lgan asarlarida o'z davrining shov-shuvli o'zgarishlari aks ettirilgan. "Iblis raqsi" jamiyatdagi o'zgarishlarning shiddatli sur'atlarini aks ettiradi, "Sharq tongi" esa o'zgarishlar soyalari orasida umid tuvalini chizadi. Niyoziyning badiiy mahorati uning o'zbek merosining abadiy mohiyatini XX asr avangard ruhi bilan uyg'unlashtira olishidadir.

Hozirgi zamon manzarasida o'zbek adabiyoti qissasini yangi avlod so'z san'atkorlari shakllantirmoqda. Ularning globallashgan dunyoni aks ettiruvchi ovozlari o'ziga xoslik, diaspora

va insoniy aloqalarning kaleydoskopik tabiati mavzulari bilan kurashadi. “Tillar raqsida biz o‘zimizning asl maromimizni topamiz”, deb ta’kidlaydi zamonaviy o‘zbek shoiri, umumiy insoniyatimizning o‘zaro bog‘liqligini aks ettiruvchi taraqqiy etuvchi lingvistik manzarani o‘zida mujassam etgan.

O‘zbekiston adabiy xazinasidan olingan bu iqtiboslar xalq so‘z ustalarining qalbiga oyna bo‘lib xizmat qiladi. Ularda vaqt va chegaralar bo‘ylab aks sado beruvchi chuqur haqiqatlar, madaniy nozikliklar va universal mavzular o‘z ichiga oladi. Bu buyuk san’atkorlar tomonidan to‘qilgan til gobelenlarini aylanib o‘tar ekanmiz, biz nafaqat ularning badiiy mahoratini qadrlaymiz, balki o‘zbek so‘z san’atkorlarining asrlar osha chizg‘ichlari bilan chizilgan insoniy holatni ham chuqurroq anglaymiz.

Xulosa

O‘zbek adabiyoti gobelenini ochish va uning atoqli so‘z ustalarining badiiy mahoratini o‘rganishda biz oddiy so‘zlardan ham oshib ketadigan sayohatga otlanamiz. Turli davrlarning timsol namoyandalari Alisher Navoiy va Hamza Hakimzoda Niyoziy o‘zbek o‘zligining yurak urishi bilan to‘lqinlanayotgan adabiy merosni meros qoldirgan. Ularning misralari, xoh mumtoz, xoh modernist bo‘lsin, o‘tmishni bugun bilan bog‘lovchi ko‘prik vazifasini o‘taydi va o‘quvchilarni ushbu Markaziy Osiyo durdonasining madaniy landshaftlari bo‘ylab sayohatga chorlaydi.

Til simfoniyasi orqali Navoiyning abadiy hikmatlari jaranglab, so‘z va inson qalbi o‘rtasidagi chuqur o‘zaro bog‘liqlik haqida tushuncha beradi. Modernistik tafakkurning peshvosi bo‘lgan Niyoziy bizni an‘ana va yangilik chegarasida raqsga chorlab, she‘riy ruhning zamon cheklovlari bilan bog‘lanib qolmasligini eslatadi.

Maqola orqali aks-sado beradigan zamonaviy ovozlari ana shu boy an‘ananing davomini ifodalaydi. Tillarning murakkab raqsida ular globallashuv va o‘zaro bog‘liqlik bilan ajralib turadigan dunyoda insoniy aloqalarning rivojlanish xususiyatini ifodalaydi. Bu shoir va yozuvchilar o‘zlarining rang-barang ifodalari bilan o‘zbek adabiyotining davom etayotgan hikoyasiga hissa qo‘shib, o‘z ota-bobolari merosi bilan zamonaviy dunyo muammolari o‘rtasida aloqa o‘rnatmoqdalar.

Bu buyuk soʻz ustalarining asarlaridan tanlangan iqtiboslar shunchaki adabiy parchalar emas; ular xalqning jamoaviy ongiga ochiladigan derazalardir. Ular oʻzbek madaniyatining mazmun-mohiyatini oʻzida mujassam etgan boʻlib, sevgi, oʻzlikni anglash, jamiyatdagi oʻzgarishlar va umuminsoniy tajriba haqida chuqur mulohaza yuritadi. Ushbu izlanishni yakunlar ekanmiz, keling, bu oʻzbek soʻz ustalarining nafaqat badiiy mahoratini, balki tilning chegaralardan oshib oʻtish, avlodlarni bogʻlash va insoniyat qalbida aks-sado beradigan hikoyat toʻqishdagi bardavom qudratini ham tanlaylik. Bu adabiyot namoyandalarining soʻzlari bilan aytganda, Oʻzbekiston tarixi bizni uning soʻzining goʻzalligi va ulardagi hikmatlardan bahramand boʻlishga chorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Otto, M., & Thornton, J. (2023). RIVOJLANAYOTGAN VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA BOSHLANGʻICH TAʼLIM SIFATI. QOʻQON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 832-833.
2. Otto, M., & Thornton, J. (2023). BOSHLANGʻICH SINFLAR OʻQUVCHILARIDA INGLIZ TILINI OʻRGATISH TEXNANOLOGIYALARI. QOʻQON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 834-835.
3. Ikromjonovna, J. S. (2023). BOSHLANGʻICH SINFLARGA TAʼLIM BERISH JARAYONIDA ZAMONAVIY METOD VA VOSITALARNING AHAMIYATI. QOʻQON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 581-583.
4. Ikromjonovna, J. S. (2023). THE ROLE OF FOLK TALES AND EPIC MOTIVES IN THE POETRY OF USMAN AZIM. Open Access Repository, 9(4), 545-548.
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). PEYZAJNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MOTIVNI ANGLATISHDAGI OʻRNI. QOʻQON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 1, 97-99.
6. Jumanova, S. B. (2022). BOSHLANGʻICH SINFLAR OʻQUVCHISINING ONA TILI VA OʻQISH SAVODXONLIGI DARSLARI ORQALI MILLIY QADRIYATLARIMIZNI OʻRGANISHNING SAMARALI OMILLARI. Results of National Scientific Research International Journal, 1(9), 311-321.
7. Akhrorjon, F. Mulaydinov. (2023). THE ROLE OF DIGITAL ECONOMY GOVERNMENT AND SOCIETY DEVELOPMENT. AMAZON 1, 135
8. Akhrorjon, A. Oybek. (2023). ISLAMIC FINANCE PROBLEMS AND SOLUTIONS: Study guide. AMAZON PUBLICATION ISBN-13 : 979-8863282282 1, 200

9. Muhammadaminovna, T. M. (2022). Reforms In The Field Of Crime Prevention And Combating Crime In Uzbekistan: Problems And Solutions. *Journal of Positive School Psychology*, 6(11), 3114-3120.
10. Muhammadaminovna, T. M. (2022). Current Results of Activities of Internal Affairs Preventive Inspectors in Uzbekistan. *Eurasian Journal of Research, Development and Innovation*, 15, 23-26.